

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. T.** a **2/ V. T.**, oboch bývajúcich v T., zastúpených Mgr. Petrom Miklóssym, advokátom so sídlom vo Vrábľoch, Hlavná č. 1221, proti žalovanej **J. T.**, bývajúcej v T., zastúpenej advokátskou kanceláriou s názvom Jurovatý & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Námestie SNP č. 14, v mene ktorej vykonáva advokáciu ako konateľ advokát JUDr. Eduard Jurovatý, **o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10 C 73/2011, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 14. marca 2012 sp. zn. 5 Co 53/2012 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalobcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobcovia podali dňa 30. marca 2011 na Okresnom súde Nitra žalobu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaným v katastri nehnuteľností pre kat. úz. T. na liste vlastníctva č. X. V žalobe uviedli, že spolu so žalovanou (ich sestrou) sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností, ktoré pôvodne boli v bezpodielovom spoluvlastníctve ich rodičov – matky O. T., zomrelej X. a otca J. T., zomrelého X. Kým v dedičskom konaní po otcovi im bolo potvrdené nadobudnutie týchto nehnuteľností v spoluvlastníckych podieloch po jednej šestine, v dedičskom konaní po matke nebolo doteraz rozhodnuté. Preto zároveň navrhli, aby konanie o žalobe bolo prerušené až do právoplatného skončenia dedičského konania po ich matke.

Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) uznesením z 12. decembra 2011 č. k. 10 C 73/2011-96 návrh žalobcov na prerušenie konania zamietol s odôvodnením, že nezistil splnenie podmienok vyplývajúcich pre takýto postup z § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p., t. j. že by prebiehalo konanie, v ktorom by sa riešila otázka, ktorá by mohla mať význam pre rozhodnutie o žalobe na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov uznesením zo 14. marca 2012 sp. zn. 5 Co 53/2012 uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že konanie prerušil až do právoplatného skončenia právnej veci vedenej na notárskom úrade notára JUDr. Miloša Chválu, Nám. Andreja Hlinku č. 11, Zlaté Moravce, pod sp. zn. Dnot 79/2009. Na rozdiel od prvostupňového súdu došiel k záveru, že sú splnené podmienky na prerušenie konania v zmysle ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Vyslovil názor, že ak je okrem žalobcov a žalovanej zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastníčka nehnuteľností aj poručiiteľka O. T., potom je potrebné vyčkať do právoplatného skončenia dedičského konania po nej, pretože v tomto konaní sa rieši i otázka veľkosti spoluvlastníckych podielov k spoločnej veci, ku ktorej má byť zrušené spoluvlastníctvo.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí uznesenie prvostupňového súdu. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Poukazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 1 Cz 139/76 (R 31/1978) uviedla, že pokiaľ nie je právoplatne skončené dedičské konanie po poručiiteľovi, nie je možné, aby niektorý z dedičov, resp. budúcich podielových spoluvlastníkov, sa domáhal na súde zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré ešte len nadobudne. Žalobu podanú za tejto situácie treba považovať za predčasnú. Prebiehajúce dedičské konanie nie je podľa nej takým konaním, ktorého výsledok by bol právne relevantným pre konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu navrhli tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu oprávnenou

osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a že ide o uznesenie, proti ktorému je prípustné (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.), preskúmal napadnuté uznesenie bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. viazaný uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O. s. p., a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady v zmysle § 237 O. s. p. a iné vady konania neboli dovolaním namietané a zo súdneho spisu nevyplývajú. Dovolací súd preto skúmal správnosť napadnutého uznesenia z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, a to právneho posúdenia veci. Dospel pritom k záveru, že právny záver odvolacieho súdu o splnení podmienok na prerušenie konania, je správny.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. pokiaľ súd neurobí iné vodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

I keď účelom citovaného ustanovenia je možnosť súdu prerušiť konanie najmä z dôvodu hospodárnosti konania, prichádza do úvahy jeho aplikácia aj v prípadoch, v ktorých sa takýmto postupom súdu naplňa samotný cieľ občianskeho súdneho konania, ktorým je zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Keďže prerušenie konania v zmysle citovaného ustanovenia závisí od úvahy súdu, mohol by dovolací súd spochybniť rozhodnutie odvolacieho súdu o prerušení konania len ak by bolo arbitrárne (svojvoľné), t. j. ak by nebolo vôbec odôvodnené, alebo ak by bolo výsledkom aplikácie príslušnej procesnej normy v zjavnom rozpore s jej účelom a zmyslom. V preskúmvanej veci však o takýto prípad nejde.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobcovia a žalovaná sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktorých ďalšou spoluvlastníčkou bola aj poručiiteľka (ich matka), po ktorej doteraz nebolo skončené dedičské konanie. Keďže až po právoplatnom skončení dedičského konania bude zrejmé, komu bude potvrdené nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu poručiiteľky, resp., ak to budú účastníci, v akých podieloch ho nadobudnú a aká bude výsledná veľkosť ich spoluvlastníckych podielov, rozhodnutie o prerušení konania o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva zodpovedá podľa názoru dovolacieho súdu

požiadavke na poskytnutí spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania.

Takéto rozhodnutie nie je v rozpore s právnym názorom vysloveným v rozhodnutí Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 1 Cz 139/76, publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk ročník 1978 pod číslom 31 (R 31/1978), podľa ktorého pred právoplatným skončením konania o dedičstve nemôže súd rozhodovať o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k veciam po poručiteľovi medzi viacerými dedičmi s poukazom na to, že nadobudli vlastníctvo k týmto veciam smrťou poručiteľa podľa veľkosti dedičských podielov. Uvedené rozhodnutie sa nijako nevyjadruje k procesnej možnosti či nemožnosti súdu prerušiť v takomto prípade konanie, ale rieši len predčasnosť žaloby z hľadiska hmotného práva s nevyhnutným dôsledkom jej zamietnutia. S prihliadnutím na to, že dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa, že dedičia od smrti poručiteľa až do prejednávania dedičstva majú postavenie podielových spoluvlastníkov, že až právoplatným skončením dedičského konania bude vyriešená otázka, kto, resp. v akom podiele v skutočnosti dedičstvo nadobudol, a že v prejednávanej veci účastníci už z iného dôvodu (dedenia po otcovi) majú postavenie podielových spoluvlastníkov, procesný inštitút prerušenia konania umožňuje preklenúť predčasnosť žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podanej pred skončením dedičského konania po poručiteľke. Naopak neprerušenie konania s nevyhnutným dôsledkom zamietnutia žaloby by sa za týchto okolností javilo ako formalistické a teda nespravodlivé. Žalobcom, nemajúcich vôľu zotrvať v spoluvlastníctve, by totiž neostalo iné, než podať novú žalobu po skončení dedičského konania, hoci nejestvuje rozumný dôvod, pre ktorý by súd nemohol s rozhodnutím v už začatom konaní počkať, využijúc na to procesný prostriedok prerušenia konania.

Z princípu spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov možno vyvodit' nielen možnosť, ale dokonca povinnosť súdu za danej situácie konanie prerušiť, a to so zreteľom na skutočnosť, že otázku nadobudnutia dedičstva nemôže riešiť súd v sporovom konaní, ale len v konaní o dedičstve podľa § 175a a nasl. O. s. p. Obligatórne prerušenie konania v takomto prípade vyplýva z ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p.

Správnosť prerušenia konania v prejednávanej veci bez ohľadu na to, či by malo byť odôvodnené § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. alebo § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p., možno podporiť aj argumentom o rovnakom riešení porovnateľnej situácie, keď v priebehu konania o zrušení

a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva stratí niektorý z účastníkov (podielových spoluvlastníkov – fyzických osôb) spôsobilosť byť účastníkom konania. Porovnateľnosť tejto situácie je daná tým, že aj v prípade vzniku prekážky konania, predmetom ktorého je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, závisí procesný postup súdu, rovnako ako jeho rozhodnutie v merite veci, od riešenia otázky, kto a v akom rozsahu nadobudne podiel nežijúceho spoluvlastníka, pričom túto otázku, ako už bolo uvedené, je oprávnený riešiť len súd v dedičskom konaní. V takomto prípade ustanovenie § 107 ods. 3 O. s. p. stanovuje pravidlo, podľa ktorého sa vzhľadom na povahu veci má konanie prerušiť a pokračovať v ňom sa má s tými, ktorí podľa výsledku dedičského konania prevzali právo, a to len čo skončí konanie o dedičstve.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej smerujúce proti správnenému uzneseniu odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Úspešným žalobcom nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože trovy súvisiace s odmenou ich zástupcu za vyjadrenie k dovolaniu, vzhľadom na jeho obsah, nepovažoval za potrebné na účelné bránenie práva.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. augusta 2012

JUDr. Rudolf Č i r č , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Patrícia Špacírová